

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ПЕДАГОГІКА ТОЛЕРАНТНОСТІ

підготовки першого (бакалаврського) рівня

спеціальності **014 Середня освіта**

предметної спеціальності **014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)**

спеціалізації **014.021 Англійська мова та зарубіжна література**

освітньо-професійної програми

Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література

Луцьк 2024

Вибірковий освітній компонент «Педагогіка толерантності» підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань *01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА*, спеціальності *014 Середня освіта*, предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.021 Англійська мова та зарубіжна література*, за освітньо-професійною програмою **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. АНГЛІЙСЬКА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**

Розробник: Юлія Гордієнко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Гордієнко Ю.А.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 29. 08. 2024 р.

Завідувач кафедри практики англійської мови

проф. Коляда Е. К.

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150 год. / 5 кредитів</u>		Рік навчання II
		Семестр 4-ий
		Лекції – 10/4 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 20/6 год.
		Лабораторні - год.
		Самостійна робота 110/122 год
		Консультації 10/18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	англійська	

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Гордієнко Юлія Анатоліївна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. (099)7399786
	gordijenko@vnu.edu.ua, yulia.gord.8@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

ІІІ. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Силабус вибіркового освітнього компонента «Педагогіка толерантності» укладено для здобувачів освіти II курсу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Предметом курсу «Педагогіка толерантності» є педагогічна толерантність здобувачів освіти, їхня здатність здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію у професійному середовищі на основі взаємоповаги, довіри та емпатії.

Мета курсу – допомогти здобувачеві оволодіти системою знань, умінь, навичок та способів діяльності, потрібних для здійснення ефективної комунікації англійською мовою в умовах міжособистісної та професійної взаємодії здобувачів освіти з іншими суб'єктами навчально-виховного процесу ЗВО та інших освітніх установ.

Завдання освітнього компонента «Педагогіка толерантності»:

- підвищити рівень методичної підготовки здобувачів – майбутніх учителів іноземних мов, ознайомити із основними методами та прийомами налагодження позитивного освітнього середовища;
- ознайомити здобувачів з поняттями «толерантність, нульова толерантність, упередження, вирішення конфліктів, стереотип» тощо;
- впроваджувати нові знання у взаємодії з учасниками освітнього процесу в ЗВО;
- опанувати техніками толерантної комунікації;
- розвивати такі **soft skills**, як навички критичного мислення та обробки інформації, роботу у команді, цифрову грамотність, взаємодію, уміння логічно вибудовувати висловлення, застосовувати креативний підхід до педагогічних завдань.

2. Результати навчання (компетентності)

Таблиця 3

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів). ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій. ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку. ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.
Фахові компетентності (ФК)	ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету. ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності. ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних

	особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів. ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу. ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства. ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей. ФК 13. Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у ЗЗСО, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання. ФК 16. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.
7 – Програмні результати навчання	
ПРН1. <i>Відтворює</i> основні концепції та принципи педагогіки і психології; <i>враховує</i> в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів. ПРН3. <i>Називає і аналізує</i> методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; <i>класифікує</i> форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти. ПРН4. <i>Здійснює</i> добір і <i>застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; <i>критично оцінює</i> результати їх навчання та ефективність уроку. ПРН6. <i>Називає і пояснює</i> принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками. ПРН7. <i>Демонструє</i> знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), <i>оперує</i> базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності. ПРН10. <i>Демонструє</i> володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності. ПРН11. <i>Виявляє</i> навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, <i>пояснює</i> необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності. ПРН12. <i>Аналізує</i> власну педагогічну діяльність та її результати, <i>здійснює</i> об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей. ПРН13. <i>Демонструє</i> знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, <i>обґрунтовує</i> необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні. ПРН 16. <i>Обирає</i> педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту. ПРН 17. <i>Оцінює</i> ефективність навчальних матеріалів та вміє адаптувати їх до конкретного освітнянського контексту. ПРН 18. <i>Уміє</i> здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі	

знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН 23. Уміє критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

ПРН 24. Демонструє здатність критично оцінювати вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність і вибудовувати стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

3. Структура освітнього компонента.

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма конт. / Бали
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. FIRST STEPS IN WRITING. METHODS OF TEACHING WRITING.						
Тема 1. What is tolerance? Declaration of Principles on Tolerance. Universal Declaration of Human Rights. Convention on the Rights of the Child.	10	2/1		8/10		ДС / CM / PЗ
Тема 2. Personal values and orientations. Tolerant / intolerant behavior.	11		2	8/8	1/2	ДС / PЗ / ІРС 8
Тема 3. Teacher Tolerance.	10		2/1	7/10	1/2	ДС / PЗ / CM 8
Тема 4. Talking to children about tolerance: preschool / elementary / teen years.	11	2/1		8/8	1/2	ДС / PЗ / ІРС
Тема 5. Guiding my behaviours: a child's perspective.	10		2	8/8		ДС / PЗ 8
Тема 6. Tolerance at school: Peace Place, Ridicule free zone, Playground Buddy.	11		2/1	8/8	1/2	ДС / PЗ 8
Тема 7. Creative Conflict Resolution.	11		2	8/8	1/2	ДС / PЗ / CM 8
Test 1						KP 10
Разом за модулем 1	74	4/2	10/2	60	5/10	50
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Stereotypes. Tolerant Classroom Environment.						
Тема 1. Stereotypes. Indicators of intolerance. Personal / cultural Stereotypes.	9	2		7/10	1/1	ДС / PЗ
Тема 2. Speak up against stereotypes and bias at school.	9		2/2	7/7		ДС / PЗ / CM 8
Тема 3. Gender stereotypes at school.	10	2		7/7	1/1	ДС/PЗ/ ІРС

Тема 4. Life of people with disabilities. Making a difference at school.	10		2	7/7	1/2	ДС/РЗ/ ІРС / СМ 8
Тема 5. Disability Etiquette.	9		2	7/7		ДС/РЗ/ ІРС 8
Тема 6. Global issues.	9	2/2		6/8	1/6	ДС / РЗ
Тема 7. Violence and tolerance at school. Bullying. Zero tolerance.	9		2/2	7/8		ДС / РЗ / СМ 8
Тема 8. Creating tolerant classroom environment.	10		2	7/8	1/8	ДС/РЗ/ ІРС 8
Test 2						КР 10
Разом за модулем 3	76	6/2	10/4	62	5/8	50
Всього годин / балів:	150	10/4	20/6	110/ 122	10/ 18	100

Форма контролю: ДС – дискусія, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, СМ – ситуативне мовлення, ІРС – індивідуальне завдання, КР – контрольна робота, а також аналітична записка, аналітичне есе, тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання

На самостійне опрацювання винесено теми, які потребують дослідницького пошуку та ретроспективного аналізу здобувачів з метою більш детального розуміння окремих аспектів педагогіки толерантності.

Таблиця 4

Теми для самостійного опрацювання
1. Самостійне опрацювання теоретичних тем: 1). AIDS: Understanding Stigma and Discrimination. 2). Eating Disorders. 3). Deaf Culture. 4). Lesson in Humanity: the Blind. 5). Disabilities: Making a Difference at School. 6). Tolerance and Disability at School. 7). The Homeless. 8). Slavery. 9). Human Trafficking. 10). Discrimination and Equity. 11). Terrorism. Racism. Discrimination.
2. Формування толерантності під час перегляду відео презентацій (TED Talks: Ideas Worth Spreading): прослуховування, аналіз висловлювань та комунікативної поведінки доповідачів, розробка навчальних матеріалів, визначення актуальності тематики, презентація власного розуміння проблеми, аналіз використаних у презентаціях методів та прийомів роботи зі здобувачами освіти. - “Youth—United! Enough is Enough” (A Teaching Tolerance film) (https://www.youtube.com/watch?v=1I3n9gpDsbQ&ab_channel=LearningforJustice) - 20 ESL Teaching Methodologies (https://www.youtube.com/watch?v=mnXZpsmrq2o&ab_channel=EtacudeEnglishTeachers) - Definitions Matter: Tolerance (https://www.youtube.com/watch?v=4JLkcADPcJo&ab_channel=WhatWouldYouSay) - Don't Put People in Boxes https://www.youtube.com/watch?v=zRwt25M5nGw&ab_channel=NewHopeChurch

- TED TALKS LIVE Short - Unconscious Bias
https://www.youtube.com/watch?v=rspZv2a0Pp8&ab_channel=ITVS
- Unconscious Biases: Shattering Assumptions and Surprising Ourselves
https://www.youtube.com/watch?v=RyRlyEg7ytQ&ab_channel=Disability%3AIn
- Microaggressions in the Workplace
https://www.youtube.com/watch?v=e7slPzAL2YE&ab_channel=AWES
- Responding to Microaggressions
https://www.youtube.com/watch?v=HrCgBLoMxTQ&ab_channel=WTCSysstem
- The Hidden Dangers of Microaggressions - Not So Little Remarks | Kathryn Wilson | TEDxVail Youth
https://www.youtube.com/watch?v=1Bz-ovZVT2w&ab_channel=TEDxTalks

Методичні рекомендації до виконання завдань для самостійного опрацювання:

1. Виконання завдань здобувачами здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності, неприйнятності списування, використання чужих ідей та думок та запобіганням академічному плагиату, формуванням академічних цінностей та академічної культури усіх учасників освітнього процесу.
2. Опрацювання відеоматеріалів, промов визначних особистостей, навчальних матеріалів (зокрема, у додатку Woodpecker Learning, чи у YouTube) передбачає детальне ознайомлення зі змістовим матеріалом з метою проаналізувати доцільність використаних у відеоматеріалах ідей та методів роботи під час педагогічної практики у закладах вищої освіти.
3. Виконання творчих завдань, створення проєктів, тощо відбувається здобувачами у межах тематики, що вивчається. Основним критерієм до реалізації такого виду завдань – оригінальність ідей, можливість застосувати власний продукт у професійній діяльності, відповідність розробки принципам формування ключових умінь 21 століття.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Усі види навчальної діяльності здобувачів оцінюються певною кількістю балів. Комплексна оцінка знань здійснюється викладачем за 100-бальною шкалою.

Таблиця 5

Поточний контроль (має = 100 балів)				Загальна кількість балів
ЗМ 1	ЗМ 2	КР 1	КР 2	
40	40	20	20	100

Поточний контроль здійснюється викладачем на практичних заняттях протягом семестру.

Метою поточного контролю є перевірка рівня знань здобувача при виконанні різного виду завдань на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за кожному практичному занятті – 8 балів. По закінченню кожного змістового модулю здобувач виконує контрольну роботу, яка оцінюється у 10 балів. Залік

викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти. Якщо здобувач отримує бали, нижчі ніж 60, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Основою навчального процесу та взаємин здобувача і НПП є об'єктивність, чесність, справедливість, порядність, толерантність, рівність учасників освітнього процесу.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися засад академічної доброчесності: самостійно виконувати навчальні завдання; вказувати покликання на джерела у разі використання ідей, тверджень тощо; надавати достовірну інформацію про результати своєї навчальної та творчої діяльності. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здійснюватиметься згідно з [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Під час вивчення БОК «Педагогіка толерантності», визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу «Педагогіка толерантності» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#).

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Політика викладача щодо відвідування та термінів здачі завдань та перескладання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття (з поважної причини або з відома викладача) йому дозволено відпрацювати необхідний матеріал відповідно до графіка консультацій викладача. Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не виконав необхідні завдання вчасно, йому дозволено доопрацювати певний матеріал та скласти його викладачеві.

Відсутність здобувача освіти під час проведення поточного контролю (написання контрольних робіт з граматики) оцінюється у "0" балів. Повторне складання можливе за умови відсутності з поважної причини відповідно до графіка консультацій, затвердженого кафедрою практики англійської мови.

Якщо здобувач із поважної причини має заборгованість зі змістового модуля, він / вона повинен ліквідувати її у позааудиторний час до початку роботи над наступним модулем.

Додаткові бали. З метою стимулювання пошуково-дослідницької та наукової діяльності здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, круглих столів, засіданнях проблемних груп, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ОК. У випадку, якщо здобувачі мають опубліковані тези конференції, фахові чи нефахові статті в українських та/або зарубіжних наукових виданнях і їх проблематика відповідає тематиці ОК згідно з силабусом, здобувач отримує додаткові бали до поточного контролю за ОК: 3 бали – за тези доповіді / нефахову статтю; 5 балів – за фахову статтю. При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну

роботу, у випадку ОК, де передбачено екзамен, не може перевищувати 40.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Залік з освітнього компонента «Письмова англomовна комунікація» складається здобувачами в період заліково-екзаменаційної сесії згідно із затвердженим графіком навчального процесу та розкладом.

Підсумкова оцінка з ОК виставляється за результатами поточного контролю у випадку, якщо здобувач успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом ОК, і набрав при цьому не менше 60 балів. Така оцінка виставляється у день проведення заліку за умови обов'язкової присутності здобувача.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше двох разів: один раз – викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основний перелік:

1. Гордієнко Ю. А. Тренінг «Навчасьмось педагогічної толерантності»: методичні рекомендації. Луцьк: Вежа-Друкб 2017. 60с.
2. Гордієнко Ю. А., Гусак Л. Є. Практика толерантної англomовної комунікації: методичні рекомендації. Луцьк: Вежа-Друкб 2017. 176 с.
3. Гордієнко Ю. А., Сорокіна Л. Є. Експериментальне дослідження моделі формування педагогічної толерантності майбутніх учителів іноземних мов початкової школи. *Актуальні питання іноземної філології*. Луцьк, 2018. № 9. С. 52–59.
4. Гордієнко Ю. А. Особливості формування англomовної письмової комунікативної компетентності учителя-філолога у ЗВО / *Пріоритетні напрями сучасної лінгводидактики (до 90-ї річниці з дня народження Лариси Павлівни Рожило): матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. 25–26 березня 2021 року* / укл. Ю. С. Васейко, Л. М. Деркач, Р. С. Зінчук, Л. Б. Лавринович. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. С. 76–78.
5. Гордієнко Ю. А., Осіпова В. О. Навчання письму здобувачів ЗЗСО на уроках англійської мови. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки та освіти України в особливих умовах євроінтеграції» 3-4 травня 2023 року*. Вінниця, 2023. С. 51–53.
6. Scrinever J. Learning Teaching. The Essential Guide to English Language Teaching. Third Edition. Oxford : Macmillan Publisher Limited, 2011. 418 p.

Інтернет ресурси

<https://www.learningforjustice.org/>

<https://www.splcenter.org/resources/stories/learning-justice-teaching-tolerance-changes-its-name-reflect-evolving-work-struggle-radical/>

<https://gatewayimpact.org/educator-opportunities/opportunities/teaching-tolerance-project-southern-poverty-law-center>

<https://education.nationalgeographic.org/resource/teaching-tolerance/>